

Dijitalleşen Toplumda Kuşaklar Arası İnternet Kullanım Farklılıkları

TÜİK 2004–2024 Verileri Üzerinden Bir
Değerlendirme

Gülfiz POYRAZ

Dijitalleşen Toplumda İnternetin Yeri

Günümüzde internet, teknolojik gelişmelerle birlikte bireylerin yaşamında önemli bir yer edinmiştir. E-devlet hizmetleri, online alışveriş, bankacılık ve sağlık uygulamaları gibi dijital imkânlar, günlük hayatı kolaylaştıran araçlar haline gelmiştir. Bu hizmetlerden sadece genç bireyler değil, yaşlı bireyler de yararlanabilir. Ancak yaşlı bireylerin interneti kullanma düzeyleri, bazı nedenlerden dolayı daha düşük kalabilmektedir. Bu durum, internet kullanımına dayalı fırsatlardan herkesin eşit şekilde yararlanmadığını göstermektedir.

Araştırmانının Amacı,Konusu ve Önemi

- Bu araştırma, 16–24 yaş arası genç bireyler ile 65–74 yaş arası yaşılı bireylerin internet kullanım oranlarını karşılaştırmayı amaçlamaktadır.
- TÜİK'in 2004–2024 yılları arasındaki verileri temel alınarak yaş gruplarının dijital ortamlardaki kullanım alışkanlıklarını incelenmiştir.
- Yaşılı bireylerin dijital teknolojilere ne ölçüde adapte olabildiği ve genç bireylerle etkileşimlerinin bu süreçce etkisi değerlendirilmiştir.

Yöntem

- Bu araştırmada kullanılan veriler, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından 2004–2024 yılları arasında gerçekleştirilen “Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması”na dayanmaktadır.
- Veriler, TÜİK tarafından yıllık olarak uygulanan anketler aracılığıyla toplanmıştır. Anketler, 16-74 yaş aralığındaki bireylere yöneltilen yapılandırılmış sorulardan oluşmaktadır.
- Katılımcılara interneti hangi amaçlarla ve ne sıklıkla kullandıkları, e-devlet hizmetlerine erişim durumları ve dijital ortamda gerçekleştirdikleri faaliyetler gibi konularda sorular yöneltilmiştir.

Yöntem

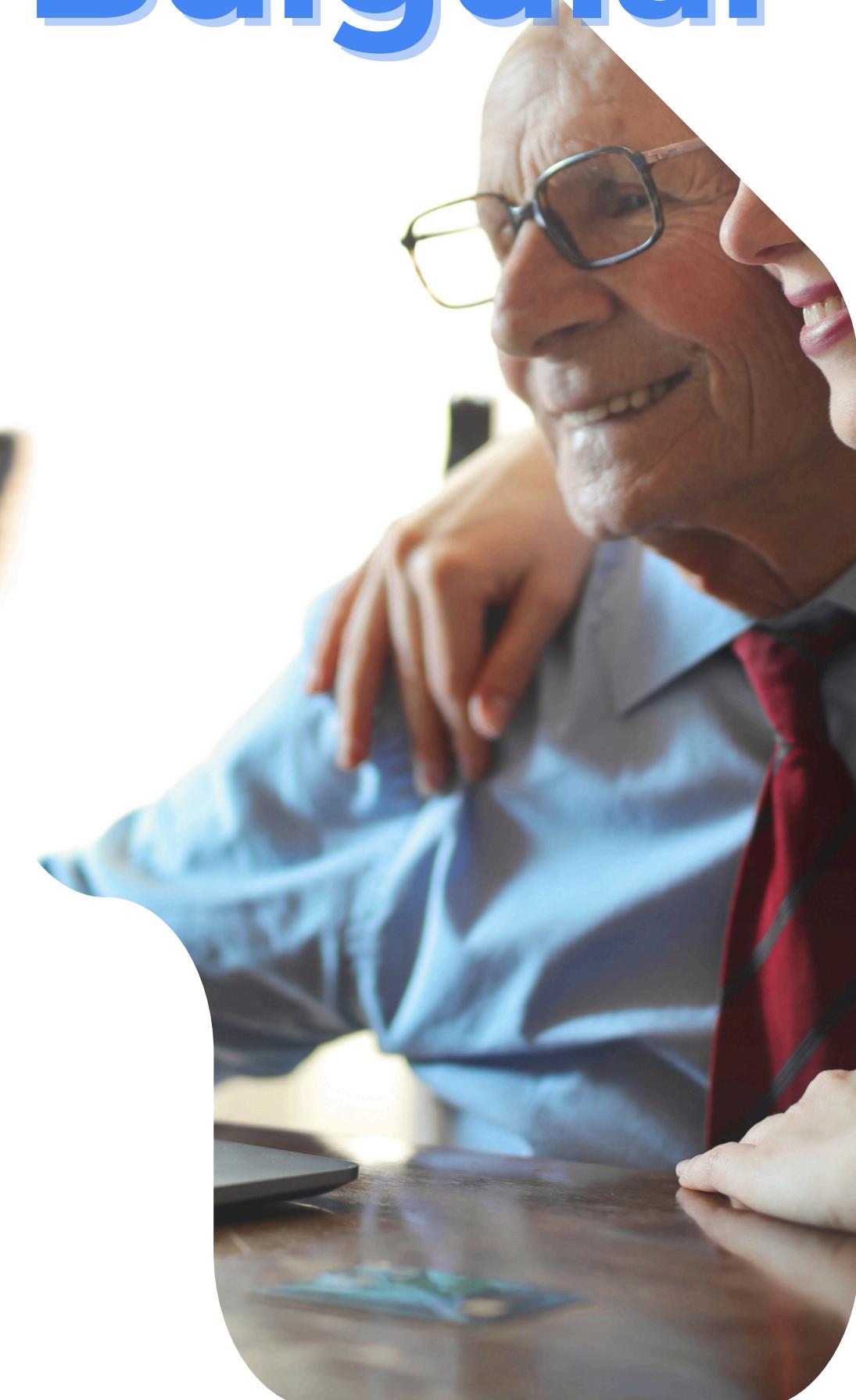
Veri Analiz Teknikleri ve Araçları

- Yaş grupları, cinsiyet ve eğitim düzeyine göre internet kullanım oranları **yüzde ve frekans analizleriyle** değerlendirilmiştir; yıllar arası değişimler karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.
- Ayrıca, **lineer regresyon modeli** kullanılarak internet kullanımındaki trendler ve değişimlerin matematiksel olarak modellenmesi sağlanmıştır.

Analiz Sürecinin Adımları

- 1.TÜİK'in 2004–2024 yılları arasındaki "Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması" verilerinin temin edilmesi
- 2.Yaş grubu, cinsiyet, eğitim düzeyi ve iş gücü durumu değişkenlerine göre verilerin sınıflandırılması
- 3.65-74 yaş grubuna ait verilerin detaylı olarak ayrıştırılması
- 4.Zaman içindeki değişimlerin belirlenmesi ve karşılaştırmalı analiz yapılması
- 5.Elde edilen bulguların tablolar ve grafiklerle desteklenerek raporlanması

Bulgular

TÜİK verileri incelendiğinde, bazı yıllarda eksik verilerin bulunduğu ve bazı yılların anket değerlendirmelerinin yapılmadığı tespit edilmiştir. Bu eksik veriler çıkarılmış ve 2004 yılı yerine 2007 yılı sonrasındaki veriler kullanılmıştır.

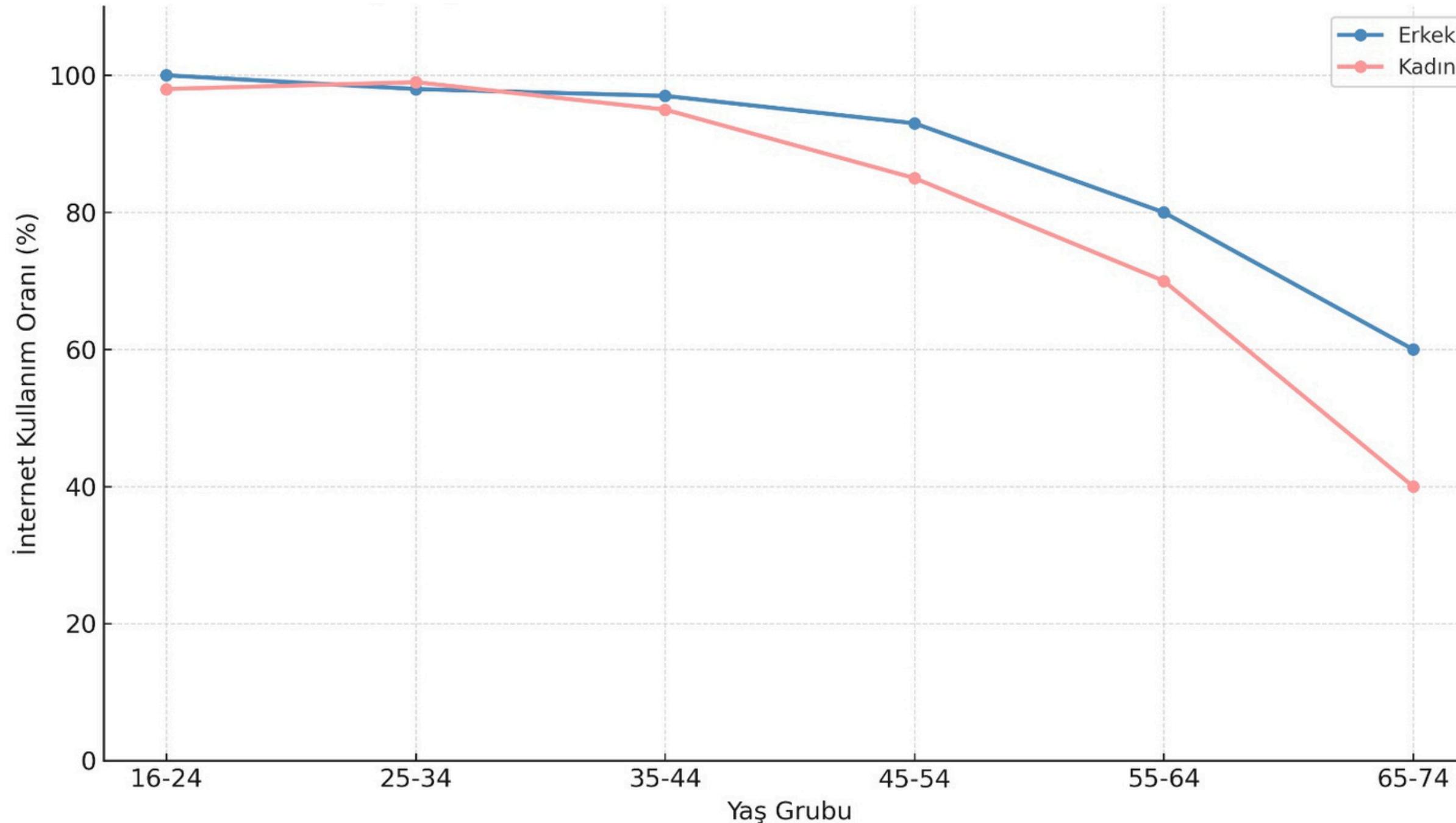
Soru Sayısı	Anket Sorusu
1	İnternet üzerinden sesli veya görüntülü arama yapma (WhatsApp, Facetime, Viber, Messenger, Skype, Snapchat vb. kullanarak)
2	e-posta gönderme/ alma
3	İnternet bankacılığı (web sitesi veya mobil bankacılık uygulamaları)
4	Sosyal medya (Facebook, Twitter, Instagram, Snapchat vb.) üzerinde profil oluşturma, mesaj gönderme veya fotoğraf vb. içerik paylaşma
5	Sağlıkla ilgili bilgi arama (yaralanmalar, hastalıklar, beslenme, sağlığın iyileştirilmesi gibi)
6	Çevrimiçi haber sitelerini / gazeteleri / haber dergilerini okuma
7	Müzik dinlemek (Spotify, web radyosu, FizyTurk, YouTube Müzik vb.) veya müzik indirme
8	Toplumsal veya siyasal bir konuda online bir oylamaya katılma
9	Mal veya hizmet satışı (Facebook Marketplace, Gittigidiyor, Sahibinden, Letgo, Sahaf, Dolap, BebeCruz, Tarz2 vb.)
10	Mal ve hizmetler hakkında bilgi arama

Tablo 1: TÜİK Anketinde Yer Alan İnternet Kullanım Amaçlarına Yönelik Soru Başlıklarları (2004–2024)

Yaş	Eğitim	İşgücü Durumu
16–24	Okur-yazar değil	Ücretli çalışan
25–34	İlkokul	Aile yanında çalışan
35–44	Ortaokul	İşsiz
45–54	Lise	Öğrenci
55–64	Üniversite	Emekli
65–74	Doktora	

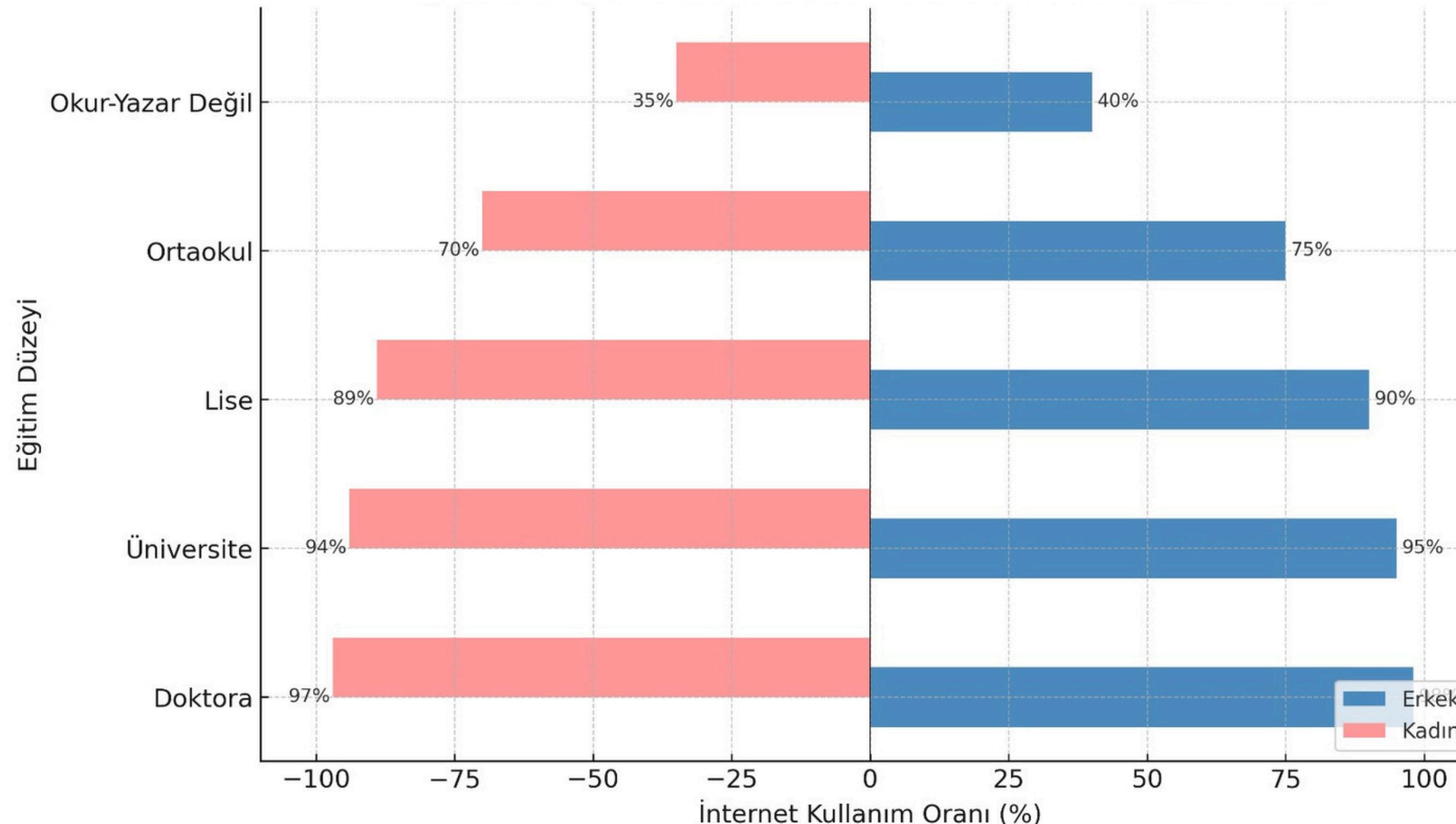
Tablo 2: Yaş Grupları, Eğitim Düzeyi ve İşgücü Durumuna Göre Demografik Dağılım

Yaş Gruplarına Göre İnternet Kullanım Oranları

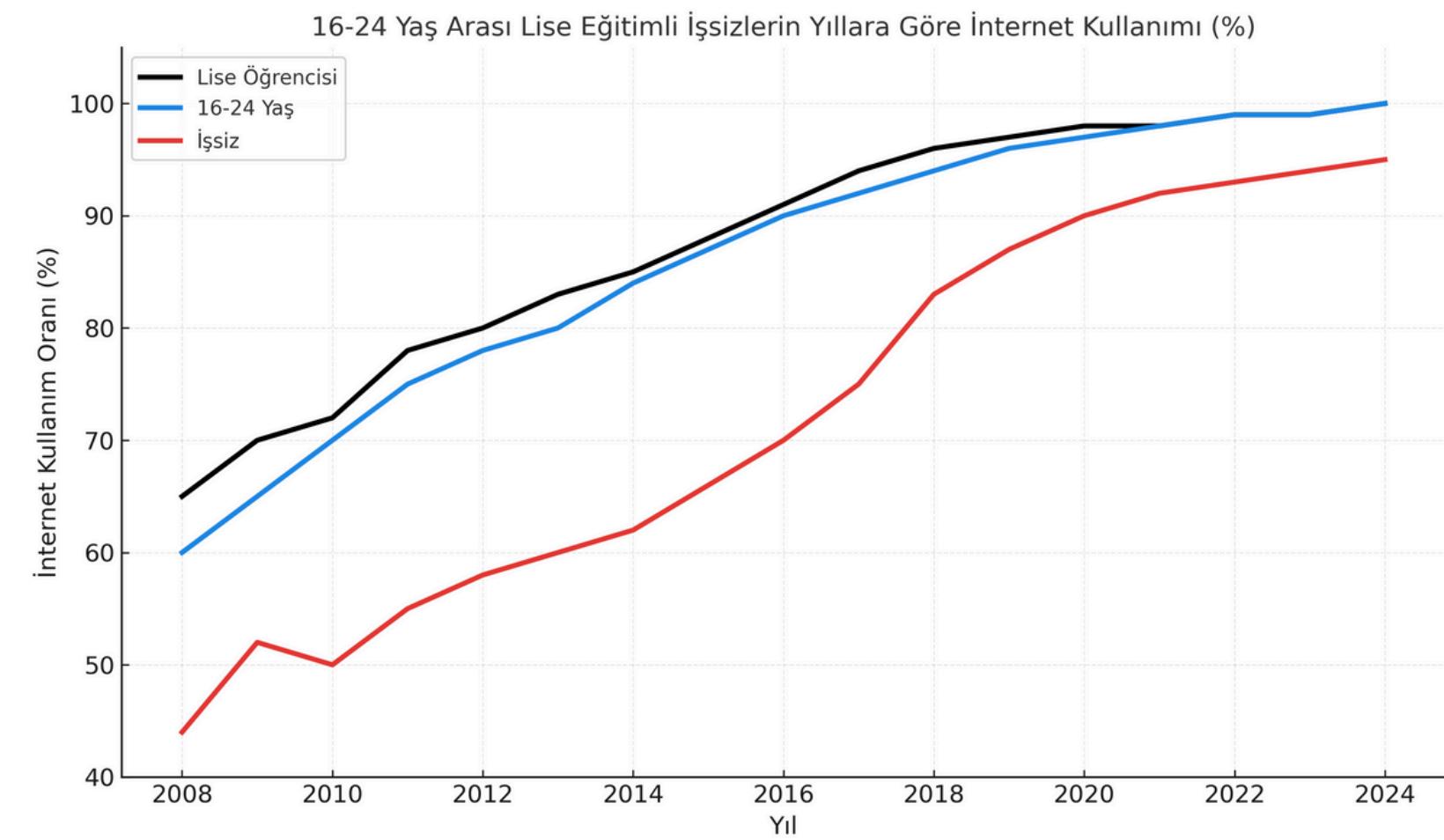

- Gençlerin internet kullanımı daha yüksektir.
- Yaşı arttıkça internet kullanımı azalır.

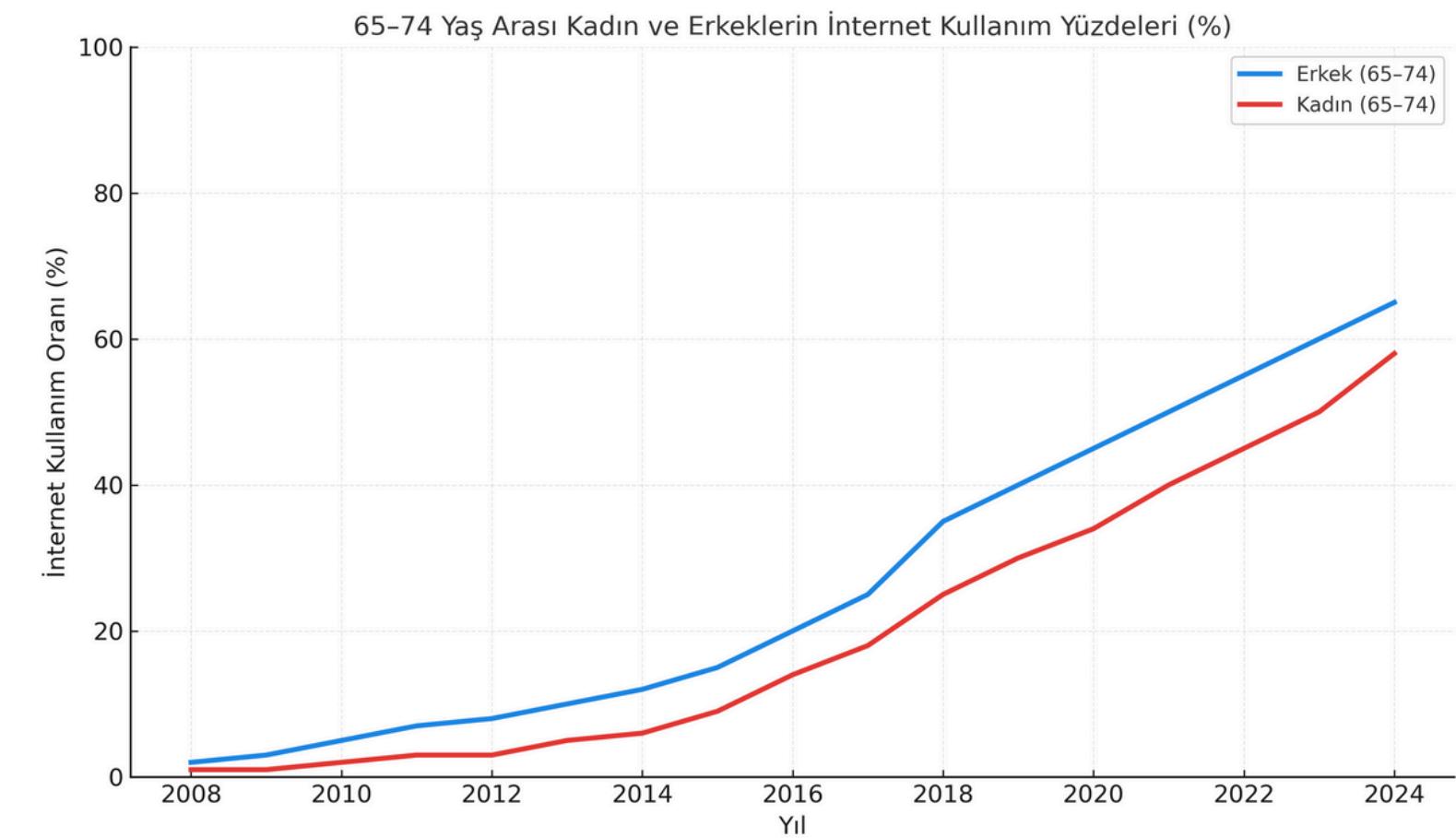
Eğitim Durumuna Göre İnternet Kullanım Oranları

- Doktora yapan bireyler interneti yoğun kullanıyor.
- Lise ve üniversite öğrencileri de sık internet kullanıyor.
- Okur yazar olmayan kişilerde internet kullanımı çok düşük.
- 64-75 yaş grubu internet kullanımında geri kalıyor.

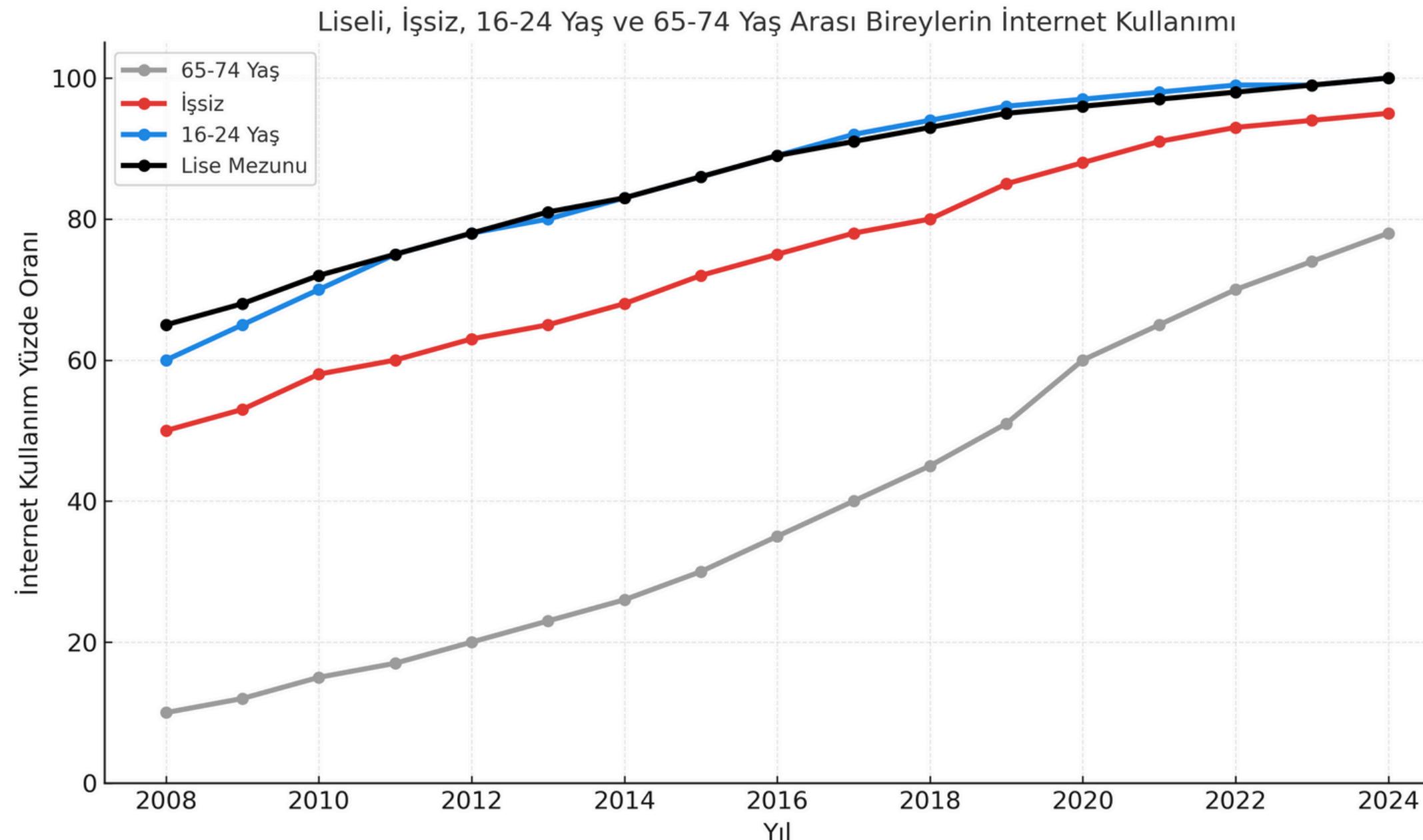

*16-24 Yaş Arası Lise Eğitimi İllüksizlerin Yıllara Göre
İnternet Kullanım Yüzde Oranları.*

*Yaş Arası Kadın ve Erkeklerin İnternet Kullanım
Yüzde Oranları*

Gençler ve Yaşlılar Arasındaki Internet Kullanım Farkı

- 65-74 yaş arası internet kullanımı artış göstermiştir.
- Gençler ile yaşlılar arasındaki fark hala belirgindir.

Tartışma

- Elde edilen bulgular, genç bireylerin internet kullanım oranlarının oldukça yüksek olduğunu; yaşlı bireylerin ise bu konuda geride kaldığını göstermektedir.
- 2020 sonrası yaşlı bireylerin internet kullanımında artış gözlenmiştir; ancak gençlerle aralarındaki fark hâlâ belirgindir.
- Bu durumun nedenleri arasında teknolojiden çekinme, bilgi eksikliği ve dijital ortamlarda hata yapma korkusu yer alabilir.
- Literatürdeki çalışmalar da yaşlı bireylerin uygun destek ve rehberlikle dijital teknolojilere daha kolay adapte olabildiğini göstermektedir.
- Genç bireylerin, yaşlılara interneti tanıtmaya ve yardımcı olma konusunda önemli bir potansiyele sahip olduğu düşünülmektedir.
- Kuşaklar arası etkileşim hem dijital becerilerin gelişmesine hem de sosyal bağların güçlenmesine katkı sağlayabilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

- Araştırmada, genç bireylerin interneti aktif şekilde kullandığı, yaşlı bireylerin ise bu alanda daha geride kaldığı görülmüştür.
- Özellikle 2020 sonrası yaşlı bireylerin internet kullanım oranlarında artış olsa da, iki grup arasında hâlâ belirgin farklar bulunmaktadır.
- Bu farkların azaltılması için yaşlı bireylerin dijital ortamlara uyumunu destekleyecek çalışmalar yapılması önemlidir.
- Genç bireylerin bilgi ve deneyimleriyle yaşlı bireyleri desteklemesi, süreci kolaylaştırabilir.
- Kamu kurumları, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları iş birliği içinde dijital okuryazarlık programları geliştirmelidir

Yaşlı bireyler dijital okuryazarlık konusunda nasıl bilgilendirilebilir?

Internet'ten alışveriş, internet bankacılığı, e-devlet ve e-sağlık, film veya belgesel izlemek, sosyal medyayı televizyon dışında takip edebilmek gibi etkinlikleri yapabilmeleri, dijital ortamda “ben de varım” diyebilmelerini sağlayarak sağlıklı yaşlılık dönemine katkı sunabilir mi?

Gençlerin, yaşlıların internet kullanımını teşvik etmeye yardımcı olmaları ne kadar etkili olur?

Internet kullanımı, yaşlıların günlük yaşamlarını daha rahat sürdürmelerine nasıl katkı sağlar?